Iceland Liechtenstein Norway Civil Society Fund

TAOTLUSVOOR EESTI VABAÜHENDUSTELE

STRATEEGILISTE PROJEKTIDE TOETUSEKS TULEMUSVALDKONDADES 1 JA 2

Taotluste esitamise tähtaeg: September 28, 2026, 23:59 EEST

SISUKORD

1. EMP VABAKONNA FONDI TAUSTAST EESTIS 5
2. TAOTLUSVOORU FOOKUS 6
   2.1 Taotlusvooru eesmärk 6
   2.2 Tulemusvaldkonnad 7
      2.2.1 Tulemusvaldkond 1: Tugevamad demokraatlikud väärtused ja õigusriik 7
      2.2.2 Tulemusvaldkond 2: Tugevamad inimõigused 9
   2.3 Toetatavad tegevused 12
3. ABIKÕLBLIKUD TAOTLEJAD JA PARTNERID 13
   3.1 Abikõlblikud taotlejad 13
   3.2 Abikõlblikud partnerid 13
4. PROJEKTI TINGIMUSED 15
   4.1 Keskmise suurusega projektid 15
   4.2 Suurprojektid 15
   4.3 Kaasfinantseering 15
   4.4 Abikõlblikud kulud 15
   4.5 Toetuse väljamaksmine 16
5. ADMINISTRATIIVSED JA ABIKÕLBLIKKUSE NÕUDED, TAOTLUSTE HINDAMISKRITEERIUMID 17
   5.1 Administratiivsed nõuded 17
   5.2 Abikõlblikkuse nõuded 17
      5.2.1 Vaided 17
   5.3 Hindamiskriteeriumid 18
6. VALIKUPROTSESS 20
7. LISADOKUMENDID 21
8. TAOTLUSTE ESITAMINE 22
   8.1 Küsimused ja vastused 22
   8.2 Toetustegevused taotlejatele 22
9. KONTAKT 23

LISA 1: KONTROLL-LEHT TAOTLEJATELE 24

LISA 2: TULEMUSPÕHINE JUHTIMINE EMP VABAKONNA FONDIS 25

EMP Vabakonna Fond on osa **Islandi, Liechtensteini** ja **Norra** toetustest 15 kasusaajariigile, sh **Eestile**. EMP ja Norra finantsmehhanismide 2021–2028 laiem eesmärk on aidata kaasa **sotsiaalsete ja majanduslike erinevuste vähendamisele** Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) ning **tugevdada kahepoolseid suhteid** doonorriikide ja abisaajariikide vahel.

EMP Vabakonna Fondi eesmärk on aidata kaasa **elujõulise ja vastupidava kodanikuühiskonna kujunemisele, mis kaitseb ja edendab demokraatiat, õigusriiki ja inimõigusi**.

EMP Vabakonna Fondi mahuks Eestis on **6,4 miljonit eurot**.

Eestis on programmi Fondioperaatoriks Avatud Eesti Fondi ja Vabaühenduste Liidu konsortsium, mis haldab EMP Vabakonna Fondi Eestis doonorriikide nimel.

Käesolev taotlusvoor on suunatud Eesti vabaühendustele, mis tegutsevad **demokraatia, kodanikuhariduse ja -osaluse, inimõiguste ja sotsiaalse kaasatuse** vallas, samuti **vähemuste õiguste, sh LGBTQI+, soolise võrdõiguslikkuse ja kliimaõigluse ning keskkonnakaitse** nimel.

Taotlusvooru mahuks on **EUR 1 405 000.**

Taotlusvooru tekst kehtib koos **EMP Vabakonna Fondi Juhistega taotlejatele ja projekti elluviijatele**.

TAOTLUSVOORU KOKKUVÕTE	
Nimi	Esimene taotlusvoor strateegiliste projektide toetuseks
Eesmärk	Taotlusvooru eesmärk on toetada strateegilisi projekte, mis aitavad kaasa elujõulisema ja vastupidavama kodanikuühiskonna kujunemisele ning demokraatia, õigusriigi ja inimõiguste kaitsmisele ja edendamisele allpool nimetatud valdkondades
Tulemused	**1. Tugevamad demokraatlikud väärtused ja õigusriik** **2. Tugevamad inimõigused**
Väljundid	Väljund 1.1: Vabaühenduste suurem osalus demokraatlikes protsessides Väljund 1.2: Suurem kodanikuaktiivsus Väljund 1.3: Usaldusväärsem info ja parem meediapädevus Väljund 2.1: Inimõiguste kaitse, sh diskrimineerimisvastane tegevus ja sotsiaalne õiglus, on toetatud Väljund 2.2: Sooline võrdõiguslikkus, sh seksuaal- ja reproduktiivtervis ning -õigused ja LGBTIQ+ õigused on toetatud Väljund 2.3: Kliimameetmed, keskkonnakaitse ja õiglane rohepööre on toetatud
Toetatavad tegevused	Vaata lähemalt osa 2.3
Abikõlblikud taotlejad	Mittetulundusühingud ja sihtasutused, mis on asutatud Eestis Mittetulundusühingute Seaduse või Sihtasutuste Seaduse alusel ning mida käsitatakse valitsusväliste organisatsioonidena Vaata lähemalt osa 3.1
Projektiperiood	12 kuni 24 kuud
Taotletavad summad	EUR 50 001 kuni 120 000
Kaasfinantseering	Toetuse määr on 100%
Nõuded partnerlusele	Projekte võib ellu viia koostöös partneritega. Suurprojektide puhul on nõutav vähemalt kahe vabaühendusest partneri olemasolu, vaata lähemalt osa 4 Koostöö Eesti ja doonorriikide vahel on soositud
Taotlusvooru tekst on saadaval järgmistes keeltes	Eesti, inglise, vene
Küsimuste tähtaeg	21.september 2026 kell 15:00
Taotluste esitamise tähtaeg	28.september 2026 kell 23:59

1. EMP VABAKONNA FONDI TAUSTAST EESTIS

Toetus kodanikuühiskonnale on EMP ja Norra toetuste peamine prioriteet, mida rahastavad Island, Liechtenstein ja Norra. EMP ja Norra finantsmehhanismide 2021–2028 laiem eesmärk on aidata kaasa sotsiaalsete ja majanduslike erinevuste vähendamisele Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) ning tugevdada kahepoolseid suhteid doonorriikide ja abisaajariikide vahel.

EMP ja Norra finantsmehhanismid 2021–2028 põhinevad ühistel väärtustel: **inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, sealhulgas vähemustesse kuuluvate isikute õigused**. Kõik EMP ja Norra finantsmehhanismide 2021–2028 raames rahastatavad organisatsioonid ja tegevused peavad olema kooskõlas nende väärtuste ja põhimõtete austamisega ning hoiduma toetamast tegevusi, mis ei pruugi neid järgida. Nende rakendamine peab vastama asjakohastes instrumentides ja standardites sätestatud põhiõigustele ja -kohustustele.

10% EMP finantsmehhanismi 2021–2028 kogurahastusest on eraldatud kodanikuühiskonna toetamiseks EMP Vabakonna Fondi (*EEA Civil Society Fund*) kaudu. EMP Vabakonna Fondi mahuks Eestis on 6,4 miljonit eurot.

Doonorriike esindav Finantsmehhanismide Kantselei (*Financial Mechanism Office*, edaspidi FMO) on valinud avatud hankemenetluse kaudu EMP Vabakonna Fondi Eesti programmi fondioperaatoriks Avatud Eesti Fondi ja Vabaühenduste Liidu konsortsiumi. Fondioperaator haldab EMP Vabakonna Fondi Eestis doonorriikide nimel. See hõlmab projektide valikut, lepingute sõlmimist ja projektide järelevalvet.

EMP Vabakonna Fondi eesmärk on aidata kaasa **elujõulise ja vastupidava kodanikuühiskonna kujunemisele, mis kaitseb ja edendab demokraatiat, õigusriiki ja inimõigusi**.

EMP Vabakonna Fond Eesti programmi raames viiakse läbi 7 avatud taotlusvooru, mis aitavad kaasa järgmiste tulemuste saavutamisele:

3. **Tugevamad demokraatlikud väärtused ja õigusriik**
4. **Tugevamad inimõigused**
5. **Tugevamad demokraatiat, õigusriiki ja inimõigusi edendavad vabaühendused**

Samuti on programmi eesmärgiks toetada bilateraalset koostööd doonorriikide vabaühendustega ning edendada koostööd teiste kasusaajariikide vabakonnaga.

Lisaks on programmi fookuses Ukraina sõjast tulenevate tagajärgede leevendamine ja kultuuridevahelise dialoogi edendamine ning rahvustevahelise üksteisemõistmise parandamine.

Programm põhineb tulemuspõhisel juhtimisel, mis tähendab, et fookus on eelkõige saavutatavatel tulemustel. Programmil on tulemusraamistik, mis selgitab, mida programm toetab. Kõik programmi raames toetavad projektid peavad panustama programmi tulemuste ja väljundite saavutamisse.

Ülevaate kõigist avatud taotlusvoorudest ning muudest programmi poolt toetatavatest tegevustest leiab EMP Vabakonna Fondi Eesti programmi veebilehelt: www.eea-csf.ee.

2. TAOTLUSVOORU FOOKUS

2.1 Taotlusvooru eesmärk

Eesti vabakond seisab silmitsi keeruliste ja muutuvate oludega, mida mõjutavad poliitiline vastandumine, populism, sotsiaalmajanduslik ebavõrdsus, üha suurem väärinfo levik, geopoliitiline surve ning vähenev usaldus demokraatlike institutsioonide vastu. Diskrimineerimine, inimõigusi puudutavate teemade ebapiisav käsitlemine ning võrdse kohtlemise ja kaasamise põhimõtete ebaühtlane rakendamine mõjutavad eriti haavatavaid ja tõrjutud elanike rühmi. Ka keskkonna- ja kliimapoliitika võib suurendada ebavõrdsust, kui seda ei viida ellu kaasavalt ja sotsiaalselt õiglasel viisil. Vabaühenduste hääl poliitikakujundamises on sageli nõrk, sest nende kaasamine ei ole järjepidev ega väärtustatud.

Taotlusvoor toetab strateegilisi algatusi, mis suurendavad vabaühenduste võimekust ja mõju demokraatlike väärtuste kaitsmisel, õigusriigi tugevdamisel, inimõiguste ja võrdse kohtlemise edendamisel, poliitikakujundamises kaasa rääkimisel, avaliku võimu vastutuse suurendamisel ning inimeste kaasamisel demokraatlikku ja kogukondlikku ellu. Oodatud on ka projektid, mis tegelevad püsivate ühiskondlike probleemidega, nagu diskrimineerimine, ebavõrdne kohtlemine, inimõigustega seotud kohustuste puudulik rakendamine, soostereotüübid, vastuseis seksuaal- ja reproduktiivtervise ning -õiguste teemadele, haavatavate sihtrühmade tõrjutus ning keskkonna- ja kliimapoliitika ebavõrdne mõju erinevatele ühiskonnarühmadele ja õiglane rohepööre.

Eriti oodatud on pikaajalised ja strateegilised lähenemised, mis ühendavad huvikaitset, avaliku võimu tegevuse jälgimist, teadlikkuse suurendamist, kodanikuharidust, koostöövõrgustike loomist, poliitikakujundamises osalemist, kogukondade kaasamist, meediapädevuse arendamist ning rohujuuretasandi algatusi. Samuti julgustatakse algatusi, mis tugevdavad ühiskonna vastupanuvõimet väärinfole, soodustavad dialoogi ja ühtekuuluvust erinevate kogukondade vahel ning suurendavad noorte, vähemuste, haavatavate sihtrühmade ja Ukraina sõjapõgenike osalemist ühiskonnaelus.

Erilist tähelepanu pööratakse **Venemaa Ukraina-vastase sõja mõjude leevendamisele**. See hõlmab Ukraina sõjapõgenike ja neid vastuvõtvate kogukondade kaasamise, osaluse, õiguste kaitse ja ühiskonda lõimumise toetamist ning ühiskonda lõhestavate narratiivide ja diskrimineerimise vähendamist. Eeldatakse, et sellised projektid panustavad sõltuvalt valitud tulemusvaldkonnast eelkõige kas tulemusvaldkonna 1 väljundisse 1.2 ja/või 1.3 või tulemusvaldkonna 2 väljundisse 2.1 ja/või 2.2.

Kõigi tulemusvaldkondade puhul on oodatud tegevused, mis aitavad suurendada **kultuuride-, rahvuste- ja/või usundite vahelist mõistmist, dialoogi ja kaasatust**.

Samuti julgustatakse kõigi tulemusvaldkondade puhul koostööd **Eesti vabaühenduste ning doonorriikide (Islandi, Liechtensteini ja Norra) organisatsioonide** vahel.

Kõik selles taotlusvoorus toetatavad projektid peavad panustama ühe tulemusvaldkonna[1] eesmärkide ja selle raames ühe või mitme väljundi[2] saavutamisse. **Taotluse esitamisel tuleb valida see tulemusvaldkond, millega projekt kõige paremini haakub.**

[1] **Tulemusvaldkonnad** kirjeldavad kõrgema tasandi muutusi, mis saavutatakse ühe või mitme väljundi kaudu. Nende mõju sihtrühmale peaks olema püsiv ning jätkuma ka pärast projekti lõppu. Projektidelt oodatakse mõõdetavat panust valitud tulemusvaldkonna saavutamisse. Lisateavet leiate lisast 2.

[2] **Väljundid** on projekti käigus sihtrühmale vahetult loodavad või pakutavad tooted, teenused ja muud otsesed tulemused. Need peavad olema selgelt jälgitavad ja mõõdetavad ning otseselt seostatavad projekti või programmi tegevustega.

Taotlusvooru detailsemad eesmärgid on kirjeldatud allpool jaotatuna tulemusvaldkondadeks.

2.2 Tulemusvaldkonnad

2.2.1 Tulemusvaldkond 1: Tugevamad demokraatlikud väärtused ja õigusriik

Eesti vabaühendused tegutsevad keerulises ja kiiresti muutuvas keskkonnas. Poliitiline vastandumine, populism ja sotsiaalmajanduslik ebavõrdsus raskendavad inimeste kaasamist ja ühiskonna sidususe hoidmist. Vabaühendustel on jätkuvalt keeruline järjepidevalt poliitikakujundamises kaasa rääkida, erinevaid sihtrühmi esindada ja riiki vastutavana hoida.

Lisaks mõjutavad ühiskonda keele- ja kultuurilised lõhed (eriti eesti- ja venekeelse elanikkonna vahel) ning välised ohud nagu desinformatsioon ja geopoliitiline surve. Kõik see vähendab usaldust demokraatlike institutsioonide vastu.

Tulemusvaldkonna 1 raames toetatakse algatusi, mis tõstavad vabaühenduste võimekust kaitsta demokraatlikke väärtusi, suurendavad vabaühenduste mõju poliitikakujundamisel, tugevdavad õigusriiki ning aitavad kujundada vastupidavat ja sidusat ühiskonda. Samuti ettevõtmised, mis edendavad kodanikuharidust ja demokraatlikku kirjaoskust, toetavad häid valitsemistavasid ja kaasamiskultuuri ning suurendavad inimeste kaasatust ühiskondlikku ja kogukondlikku ellu, sealhulgas noorte ja vähemuste ning ka Ukraina sõjapõgenike osalust. Fookuses on ka algatused, mis aitavad kaasa meediapädevuse ja kriitilise mõtlemise kasvule ning aitavad seista vastu desinformatsioonile.

Iga projekt peab panustama ühte tulemusvaldkonda ning selle raames ühte või mitmesse allpool kirjeldatud väljundisse.

Väljund 1.1: Vabaühenduste suurem osalus demokraatlikes protsessides

- Vabaühenduste suurem kaasatus poliitikate kujundamisse ja poliitikate seiresse
- Vabaühenduste huvikaitse- ja järelevalve rolli tugevdamine
- Vabaühenduste võrgustike ja koostöö parem toimimine

Kahekõne riigi ja vabaühenduste vahel on ebaühtlane ja koostöö killustunud, see omakorda vähendab kogu vabasektori mõju ühiskondlikele protsessidele. Kuigi formaalsed kaasamisreeglid on justkui paigas, on ühenduste osalus poliitikakujundamisel tihti formaalne ja mitte sisuline, mis piirab vabaühenduste mõju ja vähendab riigi vastutust.

Programm toetab algatusi, mis toetavad vabaühenduste arendamist mõjusateks partneriteks poliitikate kujundamisel, elluviimisel ja seires. Samuti vabaühenduste huvikaitsevõimekuse tugevdamist, sisuka ja järjepideva kaasamise edendamist otsustajatega ning koostöö ja võrgustike arendamist vabakonnas, et muuta valitsemine avatumaks ja läbipaistvamaks.

Väljund 1.2: Suurem kodanikuaktiivsus

- Kodanike suurem kaasatus ühiskonnaellu
- Kodanike paremad teadmised ja oskused demokraatias osalemiseks

Kodanikuaktiivsust Eestis piirab vähene kodanikuharidus ning piiratud võimalused sisukaks osalemiseks ja kaasarääkimiseks, eriti noorte ja vähemuste seas. Paljudel puudub enesekindlus ja teadmised ning oskused demokraatlikes protsessides osalemiseks, mis viib võõrandumiseni ja suurendab vastandumist ühiskonnas.

Programm toetab muuhulgas investeeringuid kodanikuharidusse ja kaasavatesse osalusmehhanismidesse pakkudes nii võimalusi vahetuks demokraatia-, koostöö- ja osaluskogemuseks.

Samuti ettevõtmisi, mis aitavad eri vanuses ja taustaga inimestel aktiivsemalt ja paremini osaleda otsustusprotsessides ning kogukondlikus tegevuses ning suurendavad seeläbi ühiskondlikku sidusust ja tugevdavad demokraatiat.

Täiendav fookus Ukraina sõjast tulenevate tagajärgede leevendamiseks
Venemaa sissetungil Ukrainasse on olnud märkimisväärsed mõjud Eesti ühiskonnale. Kuigi paljud Ukraina sõjapõgenikud on Eestis suhteliselt hästi kohanenud, on jätkuvalt probleemiks nende sotsiaalne kaasatus, osalemine kogukondlikus elus ning pikaajalise lõimumisega seotud väljakutsed. Valeinfo teadlik levitamine ja negatiivsed narratiivid teenivad eesmärki vähendada avalikkuse toetust sõjapõgenikele ning ühiskondlikku sidusust.

Programmi raames toetatakse muuhulgas algatusi, mis kaasavad ja võimestavad Ukraina põgenikke ning tugevdavad sidemeid põgenike ja kohaliku kogukonna vahel. See hõlmab tegevusi, mis soodustavad osalemist, vastastikust mõistmist ja kaasavate kogukondade kujunemist. Oodatud on ka algatused, mis aitavad vastu seista desinformatsioonile ja negatiivsetele narratiividele ning tugevdavad usaldust ja solidaarsust ühiskonnas.

Väljund 1.3: Usaldusväärsem info ja parem meediapädevus

- Paranenud meediapädevus ja vastupanuvõime desinformatsioonile
- Vabaühenduste parem valmisolek ja oskused väärinfo vastu võitlemisel

Väärinfo kasvav levik ja välismõjud ohustavad ühiskondlikku sidusust, usaldust demokraatlike institutsioonide vastu ja üldist demokraatia toimimist Eestis. Piiratud meediapädevuse tõttu on paljudel inimestel keeruline infot kriitiliselt hinnata ja teha teadlikke otsuseid. Sageli puudub ka kodanikuühendustel suutlikkus järjepidevaks, strateegiliseks ja usaldusväärseks kommunikatsiooniks, mis on vajalik väärinfo tõhusaks ümberlükkamiseks.

Programmi raames toetatakse muuhulgas meediapädevuse arendamist, kriitilist mõtlemist ja vabaühenduste kommunikatsioonioskusi, mille tulemusena saavad inimesed teadlikumaks, sh ka mitte-eestikeelsed kogukonnad, arutelud sisukamaks ja ühendused usaldusväärsemaks infoallikaks, et inforuum muutuks usaldusväärsemaks ja suureneks usaldus demokraatlike protsesside vastu.

2.2.1.1 Oodatavad tulemused

Iga projekt peab panustama valitud tulemusvaldkonna peamiste oodatavate tulemuste saavutamisse ning kajastama nende saavutamist nii sisulistes aruannetes kui kvantitatiivsete andmete abil.

Edusammude jälgimiseks peavad projektid panustama valitud tulemusvaldkonna ja väljundi(te) programmi tasandi indikaatorite saavutamisse[3]. Indikaatorid võimaldavad mõõta edusamme ja hinnata saavutatud tulemusi kvantitatiivselt. Koos sisuaruannete ja muude teabeallikatega aitavad need hinnata, mil määral on tulemus või väljund saavutatud. Projekti elluviimise käigus muutuvad indikaatorid ühtlasi aruandlusvahendiks. Alljärgnevas tabelis esitatud indikaatoreid kasutatakse selle taotlusvooru edenemise seireks ja tulemuste mõõtmiseks programmi tasandil.

Tulemusvaldkonna 1 projektidel soovitatakse tungivalt kasutada vähemalt ühte valitud tulemusvaldkonna ja väljundi(te) programmi tasandi indikaatorit[4]. Projekti elluviimise käigus muutuvad kokkulepitud indikaatorid aruandlusvahendiks. Projekti elluviija vastutab indikaatorite kohta vajalike andmete kogumise ja analüüsimise eest ning sisulise ja kvantitatiivse aruandluse esitamise eest saavutatud väljundi(te) ja tulemuste kohta.

Tulemusvaldkond 1: Tugevamad demokraatlikud väärtused ja õigusriik

[3] Panustades valitud tulemusvaldkonna ja sellega seotud väljundi(te) tulemuste saavutamisse, aitavad projektid kaudselt kaasa programmi üldeesmärgi saavutamisele – toetada elujõulise ja vastupidava kodanikuühiskonna kujunemist, mis kaitseb ja edendab demokraatiat, õigusriiki ning inimõigusi. Taotlejad ei pea siiski mõõtma ega aru andma programmi üldeesmärgi saavutamise kohta ei sisuaruannetes ega indikaatorite abil.

[4] Taotlejad võivad kavandada ja kasutada ka projekti eripärast lähtuvaid täiendavaid tulemus- ja väljunditasandi indikaatoreid, et mõõta projekti tulemuste saavutamist. Need projekti tasandi indikaatorid ei kuulu programmi üldisesse tulemusraamistikku. Lisateavet leiate lisast 2.

CIV-041	*Riigi, piirkondliku või kohaliku tasandi õigusaktide, poliitikate või regulatsioonide arv, mille väljatöötamisse vabaühendused on panustanud või mille kohta nad on esitanud seisukohti*
CIV-008	*Koolitusel osalejate arv, kes enda hinnangul on parandanud oma teadmisi ja/või arusaamist pärast koolitust (soo järgi eristatuna)*
ALL-013	*Hinnanguline inimeste arv, kes osalesid ja reageerisid huvikaitse- või teadlikkuse tõstmise kampaaniate tulemusel*
Väljund 1.1: Vabaühenduste suurem osalus demokraatlikes protsessides	
CIV-004	*Avaliku sektori asutustega peetud konsultatsioonides osalenud vabaühenduste arv*
CIV-015	*Vabaühenduste poolt ellu viidud avaliku huvikaitsetegevuse väljundite arv*
CIV-030	*Vabaühenduste ja teiste organisatsioonide vahel loodud või kestvate partnerlussuhete arv*
Väljund 1.2: Suurem kodanikuaktiivsus	
CIV-006	*Inimeste arv, kes osalesid vabaühenduste vahendatud konsultatsioonides avaliku sektori asutustega*
CIV-007	*Inimeste arv, kes on läbinud vabaühenduste korraldatud koolituse (soo järgi eristatuna)*
CIV-010	*Inimeste arv, kes on kaasatud vabaühenduste tegevustesse vabatahtlikena*
ALL-012	*Huvikaitse- ja teadlikkuse tõstmise kampaaniate arv*
EE-CIV-003	*Vabaühenduste algatuste arv, mis edendavad rahvustevahelist ja kultuuridevahelist mõistmist, dialoogi või kaasatust (sh Ukraina teemaline tegevus)*
Väljund 1.3: Usaldusväärsem info ja parem meediapädevus	
CIV-007	*Inimeste arv, kes on läbinud vabaühenduste korraldatud koolituse (soo järgi eristatuna)*
ALL-004	*Läbiviidud hindamiste, uuringute või kaardistuste arv*
CIV-030	*Vabaühenduste ja teiste organisatsioonide vahel loodud või kestvate partnerlussuhete arv (sh mitte-eestikeelsed kogukonnad või meediaorganisatsioonid)*
CIV-015	*Vabaühenduste poolt ellu viidud avaliku huvikaitsetegevuse väljundite arv*

2.2.2 Tulemusvaldkond 2: Tugevamad inimõigused

Eestis mõjutavad inimõiguste arengut poliitilised pinged ja konservatiivsed hoiakud, eriti teemades nagu sooline võrdõiguslikkus ja LGBTIQ+ õigused. Diskrimineerimine püsib ning tegelik olukord ei vasta alati seadustes lubatule või formaalselt võetud riiklikele kohustustele. Laiemad ühiskondlikud hoiakud, mis tulenevad traditsioonilistest normidest ja ajaloolisest pärandist takistavad kaasavat poliitikakujundamist ja vähendavad toetust muutustele.

Programmi raames toetatakse näiteks vabaühenduste huvikaitsetööd inimõiguste ja võrdse kohtlemise tagamisel ja soolise võrdõiguslikkuse kaitsel ning teadlikkuse tõstmisel ühiskonnas. Samuti nende suutlikkuse tõstmist mõjutada poliitikaid, seista vastu tagurlikele narratiividele ning tagada õiglane kliima- ja keskkonnategevus. Ilma tugeva huvikaitse, partnerluse ja rohujuuretasandi kaasamiseta ei ole vabakonna potentsiaal inimõiguste edendamisel, sotsiaalse õigluse saavutamisel ja õiglase rohepöörde toetamisel täielikult rakendatud.

Iga projekt peab panustama ühte tulemusvaldkonda ning selle raames ühte või mitmesse allpool kirjeldatud väljundisse.

Väljund 2.1: Inimõiguste kaitse, sh diskrimineerimisvastane tegevus ja sotsiaalne õiglus, on toetatud

- Suurem teadlikkus inimõigustest ja võrdse kohtlemise põhimõtetest
- Vabaühenduste huvikaitse- ja järelevalve rolli tugevdamine

Hoolimata olemasolevatest õigusraamistikest püsib diskrimineerimine haavatavate ja marginaliseeritud rühmade suhtes ning inimõiguste kohustuste rakendamine on ebaühtlane. Vabakonna tegevust piiravad sageli vähene huvikaitsevõimekus, ebapiisav avalik teadlikkus ja nõrk diskrimineerimisvastaste meetmete rakendamine.

Programmi raames toetatakse muuhulgas huvikaitse edendamist, avalikkuse teadlikkuse tõstmist inimõigustest ja võrdse kohtlemise põhimõtetest ning strateegilisi partnerlusi. Toetatud tegevuste tulemusena kaitsevad tugevamad õigusraamistikud ja parem poliitikate rakendamine haavatavaid rühmi tõhusamalt, suureneb valitsuse vastutus ning avalikkuse hoiakud muutuvad kaasavamaks ja inimõigusi austavamaks, seda eriti tõrjutud kogukondades.

Täiendav fookus Ukraina sõjast tulenevate tagajärgede leevendamiseks
Ukraina sõjapõgenikud Eestis, eriti naised ja teised haavatavad rühmad, puutuvad endiselt kokku diskrimineerimise, soostereotüüpide ja ebavõrdse kohtlemisega nii ligipääsul teenustele kui tööturule. See näitab, et on vaja paremini kaitsta sõjapõgenike õigusi, tagada neile võrdsed võimalused ning kasutada rohkem sootundlikke lähenemisviise. Vabaühendustel on siin oluline roll, kuna nad seisavad põgenike huvide eest ja pakuvad neile vajalikku tuge.

Programm toetab projekte, mis tegelevad eelpoolnimetatud probleemidega huvikaitse, teadlikkuse tõstmise ja poliitikakujundamises osalemise kaudu. Toetatakse tegevusi, mis aitavad vähendada diskrimineerimist, edendada soolist võrdõiguslikkust ning parandada ligipääsu tööle ja teenustele. Oodatud on ka projektid, mis aitavad kujundada kaasavamaid poliitikaid ja tugevdada inimõiguste kaitset põgenike lõimumisel.

Väljund 2.2: Sooline võrdõiguslikkus, sh seksuaal- ja reproduktiivtervis ning -õigused ja LGBTIQ+ õigused on toetatud

- Suurem teadlikkus soolisest võrdõiguslikkusest
- Haavatavate rühmade, sealhulgas LGBTIQ+ inimeste parem kaitse
- Suurem haavatavate rühmade kaasatus

Edenemine soolise võrdõiguslikkuse ja LGBTIQ+ õiguste valdkonnas on ebaühtlane ning seda takistavad püsivad soolised stereotüübid, konservatiivne vastureaktsioon seksuaal- ja reproduktiivtervise ning -õiguste suhtes ning jätkuv diskrimineerimine ja soopõhine vägivald. Vabakond peab korraga toime tulema kahe asjaga: seisma vastu tagurlikele hoiakutele ja samal ajal pakkuma abi neile, keda see puudutab.

Programmi raames toetatakse vabaühenduste tegevust inimõiguste eest seismisel, huvikaitse ja järelevalve alast tegevust riigi võetud kohustuste täitmise üle, samuti avalikkuse teadlikkuse tõstmisel ning eri sihtrühmade kaasamisel.

Toetatud tegevuste tulemusena vähenevad aja jooksul soolised stereotüübid, paraneb tugi naistele, LGBTIQ+ inimestele ja teistele haavatavatele rühmadele ning need teemad saavad riigi poliitikates rohkem tähelepanu. See aitab viia Eesti lähemale Euroopa ja rahvusvahelistele inimõiguste standarditele.

Väljund 2.3: Kliimameetmed, keskkonnakaitse ja õiglane rohepööre on toetatud

- Vabaühenduste suurem mõju keskkonnateemadel
- Suurem kodanikuaktiivsus ja -kaasatus keskkonnateemades

Vabaühendused seisavad silmitsi kasvava survega teha järeleandmisi jätkusuutlikkuse eesmärkides, samal ajal kui kliimapoliitikad võivad ebaõiglaselt mõjutada haavatavaid kogukondi, kui neid ei kujundata kaasavalt. Samuti on vajalik leida tasakaal majandusliku arengu, pikaajalise keskkonnasäästlikkuse ja sotsiaalse õigluse vahel.

Programmi raames toetatakse vabakonna tegevust ja võimestamist kliimaõigluse eest seismisel, samuti rohujuuretasandi kaasatust. Toetatud tegevuste tulemusena arvestavad keskkonnapoliitikad paremini võrdsuse ja kestlikkusega, haavatavad kogukonnad saavad rohkem kaasa rääkida ning vabakond mängib tugevamat rolli õiglase ja kaasava rohepöörde kujundamisel.

2.2.2.1 Oodatavad tulemused

Iga projekt peab panustama valitud tulemusvaldkonna peamiste oodatavate tulemuste saavutamisse ning kajastama nende saavutamist nii sisulistes aruannetes kui kvantitatiivsete andmete abil.

Edusammude jälgimiseks peavad projektid panustama valitud tulemusvaldkonna ja väljundi(te) programmi tasandi indikaatorite saavutamisse[5]. Indikaatorid võimaldavad mõõta edusamme ja hinnata saavutatud tulemusi kvantitatiivselt. Koos sisuaruannete ja muude teabeallikatega aitavad need hinnata, mil määral on tulemus või väljund saavutatud. Projekti elluviimise käigus muutuvad indikaatorid ühtlasi aruandlusvahendiks. Alljärgnevas tabelis esitatud indikaatoreid kasutatakse selle taotlusvooru edenemise seireks ja tulemuste mõõtmiseks programmi tasandil.

Tulemusvaldkonna 2 projektidel soovitatakse tungivalt kasutada vähemalt ühte valitud tulemusvaldkonna ja väljundi(te) programmi tasandi indikaatorit[6]. Projekti elluviimise käigus muutuvad kokkulepitud indikaatorid aruandlusvahendiks. Projekti elluviija vastutab indikaatorite kohta vajalike andmete kogumise ja analüüsimise eest ning sisulise ja kvantitatiivse aruandluse esitamise eest saavutatud väljundi(te) ja tulemuste kohta.

Tulemusvaldkond 2: Tugevamad inimõigused	
CIV-041	*Riigi, piirkondliku või kohaliku tasandi õigusaktide, poliitikate või regulatsioonide arv, mille väljatöötamisse vabaühendused on panustanud või mille kohta nad on esitanud seisukohti*
ALL-015	*Inimeste arv, kelle teadmistes nende enda hinnangul on toimunud muutus huvikaitse- või teadlikkuse tõstmise kampaaniate tulemusel (soo järgi eristatuna)*
Väljund 2.1: Inimõiguste kaitse, sh diskrimineerimisvastane tegevus ja sotsiaalne õiglus, on toetatud	
CIV-016	*Vabaühenduste poolt ellu viidud poliitikakujundamisega seotud huvikaitsetegevuste väljundite arv*
ALL-012	*Huvikaitse- ja teadlikkuse tõstmise kampaaniate arv*
CIV-007	*Inimeste arv, kes on läbinud vabaühenduste korraldatud koolituse (soo järgi eristatuna)*
CIV-027	*Vabaühenduste arv, kes tegutsevad sisserändajate, pagulaste ja varjupaigataotlejate õiguste kaitsel (sh ukrainlased)*
Väljund 2.2: Sooline võrdõiguslikkus, sh seksuaal- ja reproduktiivtervise ning -õiguste ja LGBTIQ+ õigused on toetatud	
CIV-006	*Inimeste arv, kes osalesid vabaühenduste vahendatud konsultatsioonides avaliku sektori asutustega*
CIV-015	*Vabaühenduste poolt ellu viidud avaliku huvikaitsetegevuse väljundite arv*
CIV-023	*Vabaühenduste arv, kes tegutsevad soolise võrdõiguslikkuse või naiste ja tüdrukute õiguste edendamise valdkonnas*
CIV-026	*Vabaühenduste arv, kes tegutsevad LGBTIQ+ inimeste õiguste edendamise valdkonnas*
Väljund 2.3: Kliimameetmed, keskkonnakaitse ja õiglane rohepööre on toetatud	
CIV-006	*Inimeste arv, kes osalesid vabaühenduste vahendatud konsultatsioonides avaliku sektori asutustega*
CIV-018	*Vabaühenduste poolt kohtusse esitatud strateegiliste kohtuvaidluste arv (kliima ja keskkonnakaitse valdkonnas)*

[5] Panustades valitud tulemusvaldkonna ja sellega seotud väljundi(te) tulemuste saavutamisse, aitavad projektid kaudselt kaasa programmi üldeesmärgi saavutamisele – toetada elujõulise ja vastupidava kodanikuühiskonna kujunemist, mis kaitseb ja edendab demokraatiat, õigusriiki ning inimõigusi. Taotlejad ei pea siiski mõõtma ega aru andma programmi üldeesmärgi saavutamise kohta ei sisuaruannetes ega indikaatorite abil.

[6] Taotlejad võivad kavandada ja kasutada ka projekti eripärast lähtuvaid täiendavaid tulemus- ja väljunditasandi indikaatoreid, et mõõta projekti tulemuste saavutamist. Need projekti tasandi indikaatorid ei kuulu programmi üldisesse tulemusraamistikku. Lisateavet leiate lisast 2.

CIV-014	*Inimeste arv, kes osalesid vabaühenduste korraldatud avalikel kogunemistel kliimaõigluse ja keskkonnateemadel*

2.3 Toetatavad tegevused

Järgnev loetelu on mittetäielik ja sisaldab üksnes näiteid võimalikest projektitegevustest, mida taotlusvooru raames toetakse:

- huvikaitsetegevused ja poliitikakujundamises osalemine
- huvikaitsetegevused kodanikuühenduste tegevust soosiva keskkonna arendamiseks
- kodanikuharidus ja -koolitus
- kodanikuteadlikkuse edendamine, kodanike kaasamine, vabatahtlik tegevus ja ühiskondlikus elus osalemine
- kodanikuühiskonna võimekuse suurendamine
- kodanikuühiskonna võrgustumine
- kultuuridevaheline dialoog, sh vähemuse ja enamuse suhtlust võimaldavad platvormid
- kultuurilised tegevused sotsiaalsete muutuste edendamiseks
- LGBTI+ inimeste õiguste eest ja nende diskrimineerimise vastu seismine
- meetmed info tervikluse, meediapluralismi ja meediapädevuste suurendamiseks ning vale-info ja desinformatsiooni vastu võitlemiseks
- partnerlussuhete edendamine vabaühenduste ning avaliku ja erasektori vahel
- strateegiline hagelemine
- teavitustegevused marginaliseeritud sihtrühmade kaasamiseks ning nende huvide esindamiseks
- uuringud ja analüüsid, mis võimaldavad teadlikumalt kujundada poliitikaid
- uuringud, huvikaitsetegevused ja muud tegevused heade valitsemistavade, korruptsioonivastase võitluse ja läbipaistvuse edendamiseks
- valvekoera rolli täitmine ning poliitikate rakendamise seire
- õigusabi, psühholoogiline nõustamine ja muud toetusmeetmed inimõiguste kaitsjatele

Teenuste osutamist toetatakse üksnes juhul, kui need on vajalikud huvikaitse, kogukonna kaasamise ja/või kodanikuosaluse edendamiseks.

EMP Vabakonna Fond toetab vabaühendusi kogu Eestis. Eriti oodatud on taotlused vabaühendustelt, mis tegutsevad vähemsoodsates piirkondades ning organisatsioonidelt, mis koondavad tõrjutud või vähem esindatud sihtrühmade esindajaid.

3. ABIKÕLBLIKUD TAOTLEJAD JA PARTNERID

3.1 Abikõlblikud taotlejad

Taotlejateks võivad olla mittetulundusühingud ja sihtasutused, mis on asutatud Eestis Mittetulundusühingute Seaduse või Sihtasutuste Seaduse alusel ning mida käsitatakse valitsusväliste organisatsioonidena, mis vastavad järgmisele määratlusele:

> *Mittetulunduslik vabatahtlik organisatsioon, millel on mitteäriline eesmärk ning mis on sõltumatu kohalikust, piirkondlikust ja keskvalitsusest, avalik-õiguslikest asutustest, poliitilistest parteidest ja äriühingutest.*

Usulised institutsioonid ja poliitilised parteid, sotsiaalpartnerid, ameti- ja kutseühendused või kasumit jaotavad ühistud ei ole abikõlblikud taotlejad. Usupõhised organisatsioonid on abikõlblikud juhul, kui nad vastavad eespool toodud abikõlblikkuse põhimõtetele ning kui rahastatavad tegevused ei edenda otseselt ega kaudselt religioosset õpetust, missiooni ega proselütismi, mis on seotud konkreetse usu tõekspidamistega (väljaspool üldist religioosse/kultuurilise teadlikkuse tõstmist).

Kõik abikõlblikud taotlejad peavad järgima ühiseid väärtusi, milleks on inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriigi põhimõtted ning inimõiguste austamine, sealhulgas vähemustesse kuuluvate isikute õigused, ning täitma asjakohastes õigusaktides ja standardites sätestatud põhiõigusi ja -kohustusi.

Abikõlblikud organisatsioonid saavad esitada **iga taotlusvooru raames ühe taotluse (põhi)taotlejana**. Projektipartnerina võib sama organisatsioon osaleda erinevate projektide elluviimisel piiramatu arv kordi.

3.2 Abikõlblikud partnerid

Projekte võib ellu viia koostöös projektipartneritega. Projektipartnerid peavad olema aktiivselt kaasatud projekti elluviimisse ning sellesse tulemuslikult panustama.

Projektipartneriteks võivad olla järgmised üksused:

- Mis tahes avalik või eraõiguslik üksus, nii äri- kui ka mittetulunduslik, samuti vabaühendused, mis on asutatud juriidilise isikuna kas Eestis, doonorriikides[7] või teistes EMP toetuste abisaajariikides[8];
- Rahvusvaheline organisatsioon, selle asutus või agentuur;
- Mitteametlikud rühmitused, mis ei ole ametlikult registreeritud juriidilised isikud. Mitteametlikke rühmitusi käsitatakse abikõlblike projektipartneritena tingimusel, et:
  - nende liikmed on seaduslikud elanikud või asuvad kas doonorriikides või abisaajariikides;
  - nad ei ole asutatud ega tegutse isikliku kasu saamise eesmärgil;
  - liikmelisus rühmas on vabatahtlik ja mittediskrimineeriv;
  - nende eesmärk on kooskõlas EMP Vabakonna Fondi eesmärkidega;
  - nad on sõltumatud kohalikust, piirkondlikust ja keskvalitsusest ning muudest avalik-õiguslikest asutustest, samuti poliitilistest parteidest, usulistest institutsioonidest ja äriühingutest; ning
  - neid esindab üks isik, kelle seaduslik elukoht on Eestis. Mitteametlik rühmitus ei saa olla projektitoetuse otsene saaja.

[7] Island, Liechtenstein ja Norra

[8] Bulgaaria, Horvaatia, Kreeka, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Portugal, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi ja Ungari

Projektitaotluse lisadokumendina tuleb esitada partnerluskinnitus Projekti elluviija ja iga partneri vahel. Partnerluskinnitus peab olema eesti või inglise keeles ja selle vorm on ette antud Fondioperaatori poolt.

Projektipartnerlust ei tohi segi ajada alltöövõtuga. Projektipartnerid jagavad alati projekti elluviimise kaudu ühist eesmärki ning on aktiivselt kaasatud projekti elluviimisse ja panustavad sellesse tulemuslikult. Seevastu alltöövõtt on suunatud ühe või mitme konkreetse väljundi saavutamisele, näiteks teenused või seadmed konkreetse tegevuse elluviimiseks projekti raames. Alltöövõtt tuleb alati teostada asjakohase teenus- või hankelepingu alusel.

Kõik abikõlblikud partnerid peavad järgima ühiseid väärtusi, milleks on inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriigi põhimõtete ning inimõiguste austamine, sealhulgas vähemustesse kuuluvate isikute õigused, ning täitma asjakohastes õigusaktides ja standardites sätestatud põhiõigusi ja -kohustusi.

4. PROJEKTI TINGIMUSED

Antud taotlusvooru raames on võimalik taotleda toetust **kahte liiki strateegilistele projektidele**:

4.1 Keskmise suurusega projektid

et toetada vabaühendusi nii lühi- kui ka pikaajaliste eesmärkide seadmisel nende konkreetses tegevusvaldkonnas:

Projekti periood	12 kuni 24 kuud
Toetussumma	EUR 50 001-70 000 (kuni EUR 80 000 kui projekti on kaasatud partner doonorriigist)
Eeldatavad projektide algusaeg	Jaanuar 2027

4.2 Suurprojektid

mis võimaldavad vabaühendustel **koostöös teiste vabaühenduste või vabaühenduste võrgustikega** tegeleda süsteemsete probleemidega või saavutada sektoriülest mõju:

Nõuded partnerlusele	Projekti peab olema kaasatud vähemalt 2 partnerit, kes on Eesti vabaühendused
Projektiperiood	18 kuni 24 kuud
Toetussumma	EUR 80 001-100 000 (kuni EUR 120 000 kui projekti on kaasatud partner doonorriigist)
Eeldatavad projektide algusaeg	Jaanuar 2027

Detailsemad juhised projektidele esitatavatele nõuetele on leitavad EMP Vabakonna Fondi Juhistes taotlejatele ja projekti elluviijatele.

4.3 Kaasfinantseering

Toetuse määr on 100%.

4.4 Abikõlblikud kulud

Detailsemad juhised abikõlblike kulude kohta on leitavad EMP Vabakonna Fondi Juhistes taotlejatele ja projekti elluviijatele ning EMP Vabakonna Fondi kulude abikõlblikkuse juhendis.

Abikõlblike kulude hüvitamisel kasutatakse järgmisi kulude hüvitamise viise:

1. Tegelikult tehtud kulud:
Nende puhul hüvitatakse abikõlblikud kulud, mida Toetuse Saaja ja/või projekti partner on projekti elluviimisega seoses tegelikult teinud. Iga kuluartikkel peab olema tõendatud asjakohaste dokumentidega, mis näitavad, et kulud on arvele võetud ja tasutud ning et kaubad on tarnitud või teenused osutatud.

2. Lihtsustatud kulumeetodid (SCO):
Lihtsustatud kulumeetodid on eelnevalt kindlaks määratud summad, määrad või protsendid, mis annavad praktikas parima võimaliku ligikaudse hinnangu tegelikele abikõlblikele kuludele. Need

pakuvad alternatiivset hüvitamismeetodit, mille puhul ei ole vaja iga kuluartikli tegelikke kulusid ja makseid dokumentidega tõendada. Kui kasutatakse lihtsustatud kulumeetodeid, ei ole vaja esitada raamatupidamisdokumente ega muid tõendavaid dokumente iga üksiku kuluartikli kohta.

Antud taotlusvoorus kasutatakse järgmisi lihtsustatud kulumeetodeid:

- ühtne määr: eelnevalt kindlaks määratud protsendimäär, mida kasutatakse ühe või mitme projekti kulukategooria arvutamiseks, näiteks muude projektikulude või kaudsete kulude arvutamiseks;
- ühikukulu: eelnevalt kindlaks määratud ühikukulu, mida kasutatakse eri tegevuste kulude arvutamiseks, näiteks üritused, koolitused, reisid vm;
- kindlasummalised maksed: eelnevalt fikseeritud summad, mis on seotud konkreetsete projekti väljundite või tulemuste saavutamisega;
- juhtumipõhine eelarveprojekt: taotleja esitab kõigepealt tavapärase eelarve, mis seejärel konverteeritakse täielikult lihtsustatud kulumeetoditeks, kasutades ühikukulusid ja/või kindlasummalisi makseid.

Taotleja esitab projekti eelarve kasutades etteantud eelarvevormi, mis on leitav Fondioperaatori kodulehelt.

4.5 Toetuse väljamaksmine

Toetus makstakse Projekti elluviijale projektilepingus määratud osamaksetena:

Ettemakse
Ettemakse makstakse välja 10 tööpäeva jooksul pärast projektilepingu allkirjastamist.
Väikeprojektide (25 001–40 000 eurot) ja keskmise suurusega strateegiliste projektide (50 001–80 000 eurot) puhul võib ettemakse moodustada kuni 50% toetuse summast.
Suurte strateegiliste projektide (80 001–120 000 eurot) puhul võib ettemakse moodustada kuni 40% toetuse summast.

Vahemakse(d)
Vahemakse(d) tehakse 10 tööpäeva jooksul pärast projekti elluviija esitatud vahearuande heakskiitmist.
Väikeprojektide (25 001–40 000 eurot) ja keskmise suurusega strateegiliste projektide (50 001–80 000 eurot) puhul võivad vahemaksed moodustada kuni 40% toetuse summast.
Suurte strateegiliste projektide (80 001–120 000 eurot) puhul võivad vahemaksed moodustada kuni 25% toetuse summast.

Lõppmakse
Lõppmakse tehakse 10 tööpäeva jooksul pärast lõpparuande heakskiitmist.
Kõigi toetuse liikide puhul makstakse lõppmaksena välja toetuse kasutamata jääk, mis moodustab vähemalt 10% toetuse summast.

5. ADMINISTRATIIVSED JA ABIKÕLBLIKKUSE NÕUDED, TAOTLUSTE HINDAMISKRITEERIUMID

Projektitaotlusi hinnatakse järgmiste kriteeriumide alusel:

- taotluse vastavus administratiivsetele ja abikõlblikkuse nõuetele;
- taotlusvooru tingimustes avaldatud sisulised hindamiskriteeriumid.

5.1 Administratiivsed nõuded

Projektitaotlus loetakse administratiivsetelele nõuetele vastavaks, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- projektitaotlus on esitatud elektrooniliselt e-toetuste keskkonna kaudu;
- projektitaotlus on esitatud taotlusvooru kuulutuses avaldatud tähtajaks;
- projektitaotlus sisaldab kõiki taotlusvoorus nõutud lisasid;
- projektitaotlus on allkirjastatud taotleja volitatud esindaja poolt.

Kui projektitaotlus ei vasta kasvõi ühele eeltoodud tingimusele, jäetakse taotlus automaatselt rahuldamata. Taotlejat teavitatakse taotluse mittevastavusest 5 tööpäeva jooksul alates vastava asjaolu tuvastamisest.

5.2 Abikõlblikkuse nõuded

Projektitaotlus loetakse abikõlblikkuse nõuetele vastavaks, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- taotleja on Eestis registreeritud mittetulundusühing või sihtasutus, kes vastab käesoleva taotlusvooru kuulutuses punktis 3 sätestatud abikõlblikkuse kriteeriumidele;
- projektipartnerid (kui neid on) on vabaühendused või muud avaliku või erasektori organisatsioonid, mis on asutatud Eestis, teistes toetusesaajariikides või doonorriikides, või rahvusvahelised organisatsioonid või nende asutused või agentuurid. Samuti on partneritena abikõlblikud mitteametlikud rühmitused, mis ei ole Eestis registreeritud juriidilised isikud;
- taotletav toetussumma jääb taotlusvoorus sätestatud lubatud piiridesse;
- projekti kavandatav elluviimise periood jääb taotlusvoorus sätestatud lubatud piiridesse.

Fondioperaatoril on õigus küsida taotlejalt täiendavat teavet, kui esineb kahtlus abikõlblikkuse kriteeriumide täitmise osas.

Kui administratiiv- või abikõlblikkuse kontrolli käigus tuvastatakse projektitaotluses või selle lisades vormilisi puudusi, antakse taotlejale kuni 3 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ja dokumentide uuesti esitamiseks. Pärast dokumentide uuesti esitamist viiakse administratiiv- ja/või abikõlblikkuse kontroll uuesti läbi.

Pärast administratiiv- ja abikõlblikkuse kontrolli lõpetamist teavitab Fondioperaator taotlejaid, kelle taotlused ei läbinud kontrolli oma otsusest koos põhjendustega.

5.2.1 Vaided

Taotlejaid, kelle taotlused on tagasi lükatud administratiivsetele või abikõlblikkuse nõuetele mittevastavuse pärast, teavitatakse taotluse tagasilõkkamise põhjustest ja neil on aega 5 päeva Fondioperaatori otsuse vaidlustamiseks alates teavitamisest, Vaided tuleb saata aadressile csf@oef.org.ee.

5.3 Hindamiskriteeriumid

Taotlused, mis vastavad administratiivsetele ja abikõlblikkuse nõuetele lähevad sisulisele hindamisele. Iga taotlust hindab kaks Fondioperaatori poolt nimetatud sõltumatut eksperti.

Eksperdid hindavad taotlusi iseseisvalt vastavalt allpool toodud hindamiskriteeriumitele. Taotluse maksimaalne hinne on **100** punkti.

Hindamiskriteerium		**Maksimaalne hinne**
1	**Asjakohasus**	**30**
1.1	Taotluse vastavus taotlusvooru eesmärkidele	8
1.2	Taotluse kooskõla ja panus arvestades programmi oodatavaid tulemusi ja väljundeid	12
1.3	Oodatav mõju sihtrühmadele, kogukondadele, ühiskondlikele hoiakutele, poliitikatele, institutsioonide tegevuspraktikatele või demokraatlikule osalusele jne, võttes arvesse kavandatava sekkumise ulatust	10
2	**Metoodika**	**22**
2.1	Projekti sidusus: projektis on selgelt ja loogiliselt põhjendatud seos probleemvaldkonna ja sihtrühma vajaduste, kavandatud sekkumise, tegevuste ning oodatavate tulemuste vahel	12
2.2	Tegevuskava on selge, elluviidav ja oodatud tulemuste saavutamiseks piisav	10
3	**Jätkusuutlikkus**	**8**
3.1	Tõenäosus, et projekti tulemused, loodud võimekus, partnerlussuhted, praktikad, teadmised või kasu sihtrühmadele püsivad ka pärast projektirahastuse lõppemist, juhul kui see on asjakohane ja vastab sekkumise ulatusele	5
3.2	Projekti tulemuste laiem kasutatavus – kas projekti tulemused on väärtuslikud laiemale ühiskonnale ning kas teised osapooled saavad neid tulevikus kasutada	3
4	**Taotleja (ja partnerite, kui need on kaasatud) kogemused ja võimekus**	**15**
4.1	Taotlejal on kavandatava projekti elluviimiseks piisav võimekus, arvestades sekkumise mahtu, keerukust ja riskitaset, sealhulgas vajalikud teadmised, pädevused, ressursid ja partnerlussuhted	10
4.2	Taotleja (ja partnerite, kui need on kaasatud) tegevuse kooskõla ühiste väärtustega: inimväärikuse, vabaduse, demokraatia, võrdsuse, õigusriigi ja inimõiguste austamine, sealhulgas vähemuste õiguste austamine	5

5	**Eelarve ja kulutõhusus**	**15**
5.1	Eelarve on realistlik, terviklik ning kavandatud tegevuste ja oodatavate tulemuste suhtes proportsionaalne	10
5.2	Kulud on projekti elluviimiseks vajalikud ja tagavad raha tõhusa kasutamise	5
6	**Kommunikatsioon**	**5**
6.1	Kavandatud kommunikatsiooni- ja teavitustegevused on asjakohased ning aitavad tagada projekti elluviimise läbipaistvuse ja aruandekohustuse, tulemuste jõudmise asjaomaste sihtrühmade ja huvirühmadeni ning EMP Vabakonna Fondi ja doonorite toetuse nähtavuse	5
7	**Lisaväärtused**	**5**
7.1	Projekt panustab kultuuride-, rahvuste- ja/või usundite vahelise mõistmise, dialoogi ja kaasatuse suurendamisse	3
7.2	Doonorriigi partneri(te) kaasamine: doonorriigi partneri(te) valik on selgelt põhjendatud ning nende roll projektis on selgelt määratletud. Partnerlus loob lisaväärtust, tuues projekti täiendavaid teadmisi, kogemusi või ressursse, mis suurendavad projekti kvaliteeti, tulemuslikkust ja oodatavat mõju	2
	Kokku	**100**

Sisulise hindamise läbimiseks ja rahastamisele kvalifitseerumiseks peab projekti minimaalne punktisumma olema **75 punkti (100-st võimalikust)**.

Kõigile sisulise hindamise läbinud projektitaotlustele tehakse täiendab abikõlblikkuse kontroll, millega hinnatakse, kas taotleja (ja projektipartnerid nende olemasolu korral) järgib oma tegevuses ühiseid väärtusi ja põhimõtteid, milleks on inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriigi põhimõtted ning inimõiguste austamine, sealhulgas vähemustesse kuuluvate isikute õigused ning täidab asjakohastes õigusaktides ja standardites sätestatud põhiõigusi ja -kohustusi.

6. VALIKUPROTSESS

Eeldatav ajakava:

Juuni 2026	Taotlusvooru väljakuulutamine
August-september 2026	Taotlusvooru infopäevad
September 28, 2026, kell 23:59	Taotluste esitamise tähtaeg
Oktoober 2026	Taotluste vastavuse kontroll administratiivsetele ja abikõlblikkuse nõuetele
Oktoober-november 2026	Taotlusi hindavad eksperdid
Novembri lõpp 2026	Valikukomisjoni koosolek
Detsembri algus 2026	Fondioperaatori juhtkomitee teeb otsused taotluste rahastamise kohta
Detsembri keskpaik 2026	Toetuse saanud projektide avalikustamine Fondioperaatori kodulehel www.eea-csf.ee
Jaanuar 2027	Eeldatav projektide algus

7. LISADOKUMENDID

Taotlusele tuleb lisada:

- Projekti võtmeisikute CV-d
- Partnerluskinnitused juhul, kui projekti on kaasatud partnerid

8. TAOTLUSTE ESITAMINE

Taotluste esitamise tähtaeg on **28.september 2026 kell 23:59 Eesti aja järgi**. Hilinenult esitatud taotlused lükatakse automaatselt tagasi. Taotlused tuleb esitada eesti keeles elektrooniliselt e-toetuste keskkonna kaudu **oef.egrant.ee**. Detailsed juhised taotluste esitamiseks on leitavad programmi kodulehel.

8.1 Küsimused ja vastused

Küsimused tuleb saata hiljemalt 5 tööpäeva enne taotluste esitamise tähtaega. Fondioperaatoril ei ole kohustust vastata pärast selle tähtaja möödumist saadetud küsimustele.

Küsimused tuleb saata aadressile csf@oef.org.ee. Taotlejate võrdse kohtlemise huvides küsimustele individuaalseid vastuseid ei saadeta, vaid vastused avaldatakse Fondioperaatori kodulehel www.eea-csf.ee. Seetõttu soovitame kodulehekülge regulaarselt külastada.

8.2 Toetustegevused taotlejatele

Vabaühenduste Liit pakub toetust taotlevatele vabaühendustele:

- teavet fondi, voorude ja tingimuste kohta, mh infopäevadel üle Eesti;
- nõustamist taotluse kirjutamisel tekkivate küsimuste korral.

Taotlusvooru infopäevad toimuvad järgmiselt:

13.august 2026 Tallinnas
26.august 2026 Narvas
8.september 2026 Tartus

Nõustamiseks tuleb pöörduda Vabaühenduste Liidu poole aadressil eva@heakodanik.ee.

Täpsem info EMP Vabakonna Fondi kodulehel www.eea-csf.ee.

9. KONTAKT

Kõik üldised ja taotluste esitamist puudutavad küsimused tuleb saata aadressile csf@oef.org.ee

Taotluste kirjutamisel tekkinud küsimused tuleb saata aadressile eva@heakodanik.ee.

EMP Vabakonna Fondi koduleht: www.eea-csf.ee

Avatud Eesti Fond
Kentmanni 10-18, Tallinn
+372 615 5700
Katrin Enno, programmijuht, katrin@oef.org.ee
Egle Aruvald, finantsjuht, egle@oef.org.ee
Ksenia Gutnitšenko-Frolova, programmi koordinaator, ksenia@oef.org.ee
Jete Aljasmäe, meediajuht, jete@oef.org.ee

Vabaühenduste Liit
Lõõtsa 8, Tallinn
+372 5373 3130

Eva Berzin, EMP Vabakonna Fondi koordinaator, eva@heakodanik.ee

LISA 1: KONTROLL-LEHT TAOTLEJATELE

Allpool olev kontroll-leht aitab taotlejal hinnata, kas tema ja taotlus vastab kõikidele antud taotlusvooru administratiivsetele ja abikõlblikkuse nõuetele.

KONTROLL-LEHT	Jah/Ei
Administratiivsed nõuded	
Projektitaotlus on esitatud elektrooniliselt e-toetuste keskkonna kaudu	
Projektitaotlus on esitatud taotlusvooru kuulutuses avaldatud tähtajaks	
Projektitaotlus sisaldab kõiki taotlusvoorus nõutud lisasid: - projekti võtmeisikute CV-d - partnerlusdeklaratsioon(id) kui projekti on kaasatud partnerid	
Projektitaotlus on allkirjastatud taotleja volitatud esindaja poolt	
Abikõlblikkuse nõuded	
Taotleja on Eestis registreeritud mittetulundusühing või sihtasutus, kes vastab abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavalt käesoleva taotlusvooru kuulutuse punktile 3	
Projektipartnerid (kui neid on) on vabaühendused või muud avaliku või erasektori organisatsioonid, mis on asutatud Eestis, teistes toetusesaajariikides või doonorriikides, või rahvusvahelised organisatsioonid või nende asutused või agentuurid. Samuti on partneritena abikõlblikud mitteametlikud rühmitused, mis ei ole Eestis registreeritud juriidilised isikud	
Suurprojekti puhul on projekti kaasatud vähemalt kaks Eestis registreeritud vabaühendust, kes vastavad abikõlblikkuse kriteeriumitele vastavalt käesoleva taotlusvooru kuulutuse punktis 3 sätestatule	
Taotletav toetussumma jääb taotlusvoorus sätestatud lubatud piiridesse	
Projekti kavandatav elluviimise periood jääb taotlusvoorus sätestatud lubatud piiridesse	

LISA 2: TULEMUSPÕHINE JUHTIMINE EMP VABAKONNA FONDIS

Kõik EMP ja Norra toetuste raames toetatavad programmid ja fondid lähtuvad **tulemuspõhise juhtimise** põhimõtetest.

Tulemuspõhise juhtimise keskmes on eelkõige soovitud tulemuste saavutamine. EMP Vabakonna Fondi puhul tähendab see keskendumist programmi üldeesmärgile.

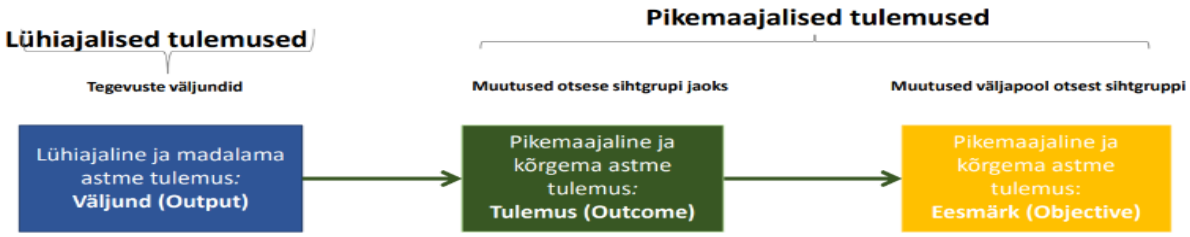
EMP Vabakonna Fondi üldeesmärk on: **Elujõuline ja vastupidav kodanikuühiskond, mis kaitseb ja edendab demokraatiat, õigusriiki ja inimõigusi.**

Tulemuspõhise juhtimise järgmine samm on kavandada parim strateegia selle eesmärgi saavutamiseks. Selleks pakub tulemuspõhine juhtimine mitmeid praktilisi tööriistu, sealhulgas **tulemusahelat**, **tulemuste raamistikku**, **seiret** ja **hindamist**. Samuti hinnatakse ja juhitakse riske, mis võivad mõjutada kavandatud tulemuste saavutamist.

Üldiselt tulemustest EMP Vabakonna Fondis

Tulemuste ahel kirjeldab eri tasandi tulemusi: madalama tasandi tulemused ehk väljundid, keskmise tasandi tulemused ehk tulemused, ning lõpuks kõrgeima tasandi tulemust, milleks on (üld)eesmärk.

Tulemusahelat saab kujutada järgmiselt:

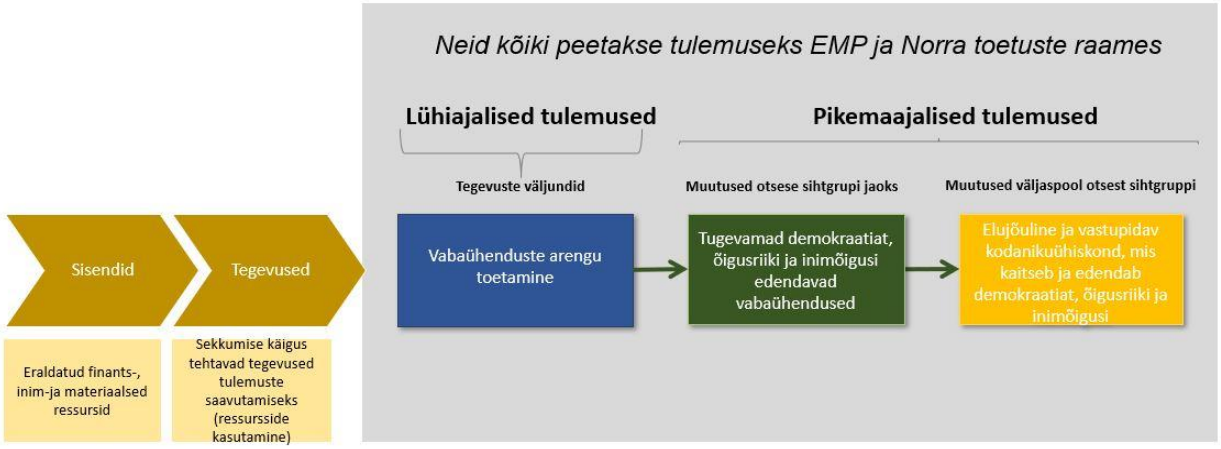

Allpool on üks EMP Vabakonna Fondi tulemusahela näidetest:

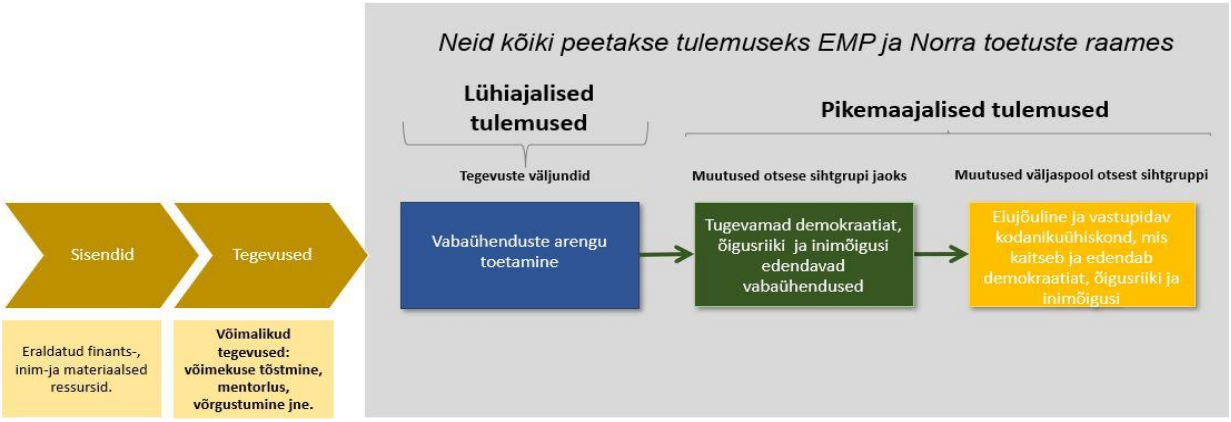

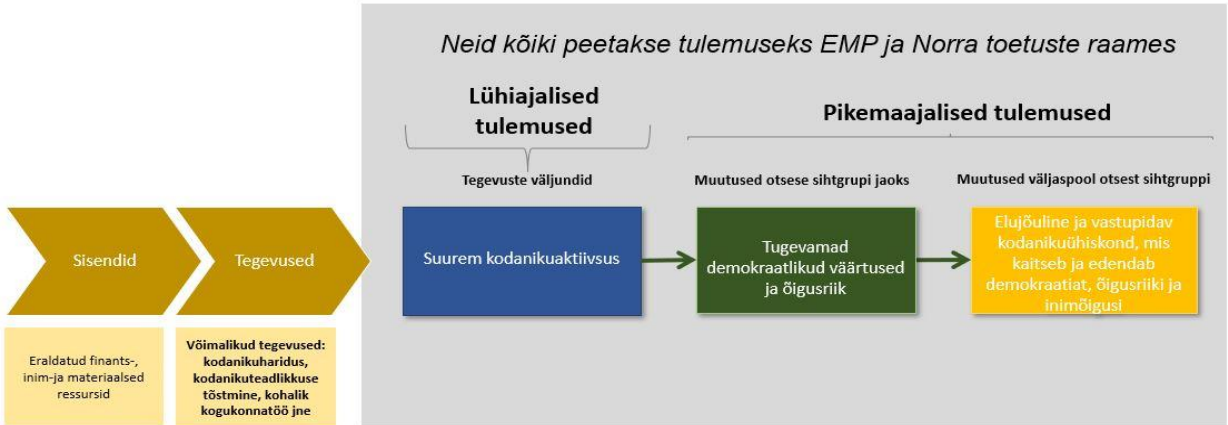

Väljundite saavutamiseks tuleb ellu viia tegevusi, kasutades selleks olemasolevaid ressursse, mida nimetatakse sisenditeks.

Kui lisada tulemusahelale tegevused ja sisendit, kujuneb terviklik loogiline seos sisenditest kuni (üld)eesmärgini:

Kahel alljärgneval joonisel on näited tegevustest, mis võivad viia kahe EMP Vabakonna Fondi väljundi ja tulemuse saavutamiseni.

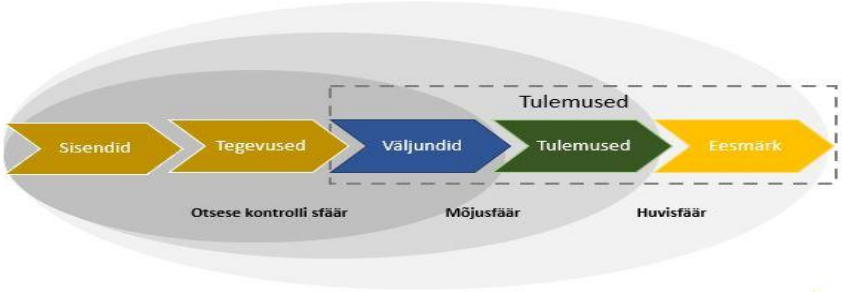

Tulemusahela eri tasandite vahel on alati eeldused ehk oletused selle kohta, kuidas üks tasand viib järgmiseni. Näiteks eeldus, et vabaühenduste organisatsioonilise arengu toetamine toob kaasa vabaühenduste muutumise võimekamateks. Iga sellise eelduse puhul on soovitatav tugineda olemasolevatele tõenditele või kavandada nende kogumine näiteks hindamise kaudu. Selle

konkreetse eelduse puhul tellis FMO 2023. aastal vabaühenduste institutsionaalsete toetuste sõltumatu hindamise, mis on kättesaadav EMP ja Norra toetuste veebisaidil.

Mida kõrgemale tulemuste ahelas liikuda, seda vähem kontrolli on sidusrühmadel soovitud tulemuse saavutamise üle. Samuti võib olla keerulisem tõendada, mil määral ahela eelmine tasand kõrgema tasandi tulemuse saavutamisele tegelikult kaasa aitas.

Koos sisendite ja tegevustega saab tulemusahela eri tasandite mõjuulatust kujutada järgmiselt:

Projektide tulemuspõhise juhtimise peamised elemendid EMP Vabakonna Fondis

EMP Vabakonna Fond lähtub programmipõhisest lähenemisest. See tähendab, et programmi tulemusraamistikus määratletud tulemused nii tulemusvaldkondade (outcomes) kui ka väljundite (outputs) tasandil saavutatakse toetatud projektide kaudu. Kuna programmi tulemusraamistik määratleb, milliseid tegevusi ja tulemusi fond toetab, peavad kõik toetust saavad projektid panustama programmi tulemusraamistikus kirjeldatud tulemustesse.

Iga projekt peab panustama ainult ühte kolmest tulemusvaldkonnast (mitte mitmesse tulemusvaldkonda). Sama tulemusvaldkonna piires võivad projektid panustada ühte või mitmesse väljundisse. Lisaks peavad kõik kahepoolset koostööd hõlmavad projektid esitama aruandeid ka kahepoolsete (bilateraalsete) tulemuste kohta.

Igal programmist toetust saaval projektil võivad olla lisaks ka oma projekti eesmärkidest lähtuvad tulemusahelad. Taotlejatel on soovitatav võrrelda oma projekti tulemusahelat programmi üldiste tulemuste ahelatega. See võib aidata ennetada probleeme projekti elluviimisel ja aruandluses. Projekti konkreetsete või täiendavate tulemuste ahelate koostamine ei ole siiski kohustuslik.

Programmi tulemusraamistiku edenemist mõõdetakse indikaatorite abil. Iga projekti puhul lepitakse toetuslepingus kokku kasutatavad indikaatorid, nende mõõtühikud, andmeallikad, algtasemed (baseline) ja sihttasemed (target).

Elluviimise käigus muutuvad kokkulepitud indikaatorid aruandlusvahendiks. Projekti elluviijad vastutavad andmete kogumise ja analüüsimise eest ja esitavad sisulised aruanded indikaatorite ja valitud väljundi(te) ning tulemuste kohta.

Taotlejad võivad planeerida ka projekti vahe- või lõpphindamise, et tagada oma usaldusväärsus ja/või teha seda õppimise eesmärgil.